

Maskuliniteter i nyere dansk litteratur

Introduktion

Af postdoc Mathies G. Aarbus, Göteborgs Universitet

I efteråret 2022 mødtes vi i arbejdsgruppen for ny skandinavisk litteratur ved Center for Uses of Literature, som tæller Anne-Marie Mai, Peter Simonsen, Lars Handesten, Johanne Gormsen Schmidt, Jon Helt Haarder, Camilla Schwartz, Troels Obbekær og undertegnede, for at snakke om mænd. Afsættet for diskussionen var, at maskulinitet er blevet et uomgængeligt tema i litteratur og har fået bemærkelsesværdigt meget opmærksomhed i medierne på det seneste. Romaner af Kristina Nya Glaffey, Victor Boy Lindholm, Duncan Wiese, Malte Tellerup, Glenn Bech, Carl Frode Tiller, Karl Ove Knausgaard, Lars Frost og Theis Ørntoft har været med til at skabe et korpus af væsentlige tekster om mandens vilkår i de moderne skandinaviske samfund.¹ Samtidig er samtalen om maskulinitet blevet ”tidens hotteste kulturdebat” (Deadline, 2023), og diskussioner om køn og litteratur animerer ofte dagbladenes bogtillæg, som vi fx så med den ophedede debat, der fulgte udgivelsen af et studie om kønsmæssig ulighed i den danske litteraturkritik (Lassen et al., 2022).² I populærkulturen har tidens største danske popstjerne Tobias Rahim desuden taget livtag med den traditionelle følelseskolde mand med sit hit ”Når mænd græder”, som ifølge nogle viser ”vejen mod et nyt maskulinitetsideal” (Sandborg, 2022). Med sit tema blander dette særnummer sig altså i en bred kulturel samtale, der belyser, afsøger eller genforhandler maskulinitet i en brydningstid.

Da vi i forskningsgruppen blev enige om at udarbejde et særnummer om maskulinitet, blev vi samtidig enige om at undgå overdreven polemik eller de mest ladede udsagn om mænd, kvinder, maskulinitet, feminisme, køn osv. Vi oplever, at samtalen om maskulinitet i dagbladene og på sociale medier ofte ender i blindgyder eller spørgsmål om *for* eller *imod*. Med dette særnummer ønsker vi at styre udenom den ofte højspændte debat, og i stedet fokusere på nuancerne i maskulinitetens repræsentationer i samtidslitteraturen. Som littera-

---

¹ Vi diskuterede bl.a. Kristina Nya Glaffeys *To the Modern Man* (2022), Geir Gulliksens *Hvis jeg var mand* (2023), Duncan Wieses *Kirsebærplukkerne* (2023), Glenn Bechs *Farskabet* (2021), Carl Frode Tillers *Begyndelser* (2019), Karl Ove Knausgaards *Min Kamp* (2010), Lars Frosts *De Forenede* (2022), Theis Ørntofts *Solar* (2018) og Anders Haahr Rasmussens *En fandens mand* (2019).

² For eksempler på den efterfølgende debat i dagbladene se Damm, 2022; Flere underskrivere, 2022.

turforskere er det vores overbevisning, at litteraturen kan være et samtalerum, der kan belyse de mere komplekse nuancer af køn, identitet og sociale roller. Det var denne fælles forpligtelse på saglighed, som var vores udgangspunkt, men her stoppede enigheden også, hvilket de forskellige bidrag til dette særnummer måske også vidner om. Arbejdet med dette særnummer er foregået som en kollektiv samtale, hvor vi i arbejdsgruppen har læst og diskuteret samtidslitterære værker og teori. Artiklerne i dette særnummer (inkl. denne introduktion) skal altså ses som resultat af et kollektivt kognitivt arbejde.

Hvorfor maskulinitet?

En af grundene til, at dansk samtidslitteratur er begyndt at interessere sig for maskulinitet, er utvivlsomt den chokdoktrin, som #MeToo-bevægelsen har leveret.³ #MeToo er blevet kaldt en kvinderevolution, men handler mindst lige så meget om mænd og de idealer, der sættes op for mænds opførsel.⁴ #MeToo-revolutionen har været med til at problematisere mandeidealene, som byggede på fortællinger om mandlig virilitet, handlekraft og egenrådighed, og har skabt en samtale om, hvordan man kan kultivere en mere omsorgsfuld og respektfuld maskulinitet. Med kønsforskeren R.W. Connells (2020) begreb kan man sige, at der er sket et opbrud i den ”hegemoniske maskulinitet”, som dominerer i samfundet, altså den maskuline idealtipe, der står forrest i konkurrencen om status, kapital og adgang til det modsatte køn.⁵ Intet sted er dette opbrud mere tydeligt end i populærkulturen, hvor en række unge mandlige film- og popstjerner er begyndt at flirte med kønsbøjende mode eller mere flertydige images, der kombinerer den traditionelle machostil med noget mere følsomt eller skrøbeligt.⁶

Samtidig med at #MeToo har medført en genforhandling af den mandlige idealtipe, har vi de senere år set et nyt fokus på mænds trivselsproblemer, som ellers har været negligeret i dele af køns- og ligestillingsdebatten. Nye mandefællesskaber har set dagens lys, som fx Dansk Mandesamfund og forskellige mandegrupper, der ”arbejder med mental trivsel, voldsforebyggelse og redefinering af stereotype maskuliniteter” (DareGender, u.å.). Nyere forskning peger da også på, at mange mænd oplever kriser og trivselsproblemer i den

---

³ Dansk litteraturforskning har også tidligere beskæftiget sig med maskulinitet i bl.a. Heede, 2003; Aarhus, 2018; Schwartz, 2021.

⁴ Nyere dansk maskulinitetsforskning har netop fokuseret på maskulinitet efter #MeToo, se fx Groes, 2023, eller Petersen og Hvidtfeldt, 2022.

⁵ Connells indflydelsesrige begreb ”hegemonisk maskulinitet” har bl.a. medført en forståelse af *maskuliniteter* (i flertal) og deres skiftende dominans samt et mere dynamisk hierarki af maskulinitetsidealene snarere end en endegyldig sandhed om *maskuliniteten* (i ental) (Rasmussen).

⁶ Jeg tænker her på film- og popstjerner som Harry Styles, Jared Leto og Tobias Rahim.

omskiftelige sociale virkelighed, de møder (Reeves, 2022). Hvad gør de mænd, som ikke kan knække de nye sociale koder eller finde mening og fællesskab i en mandeverden under opbrud? Et dansk studie fra 2022 vakte opsigt i medierne, da det erklærede, at hver femte danske mand mellem 25 og 39 år sjældent eller aldrig taler fortroligt med andre (Forum for Mænds Sundhed, 2023). International forskning har desuden påpeget, at mænd er mere tilbøjelige til at blive ramt af misbrug og livsstilssygdomme, og mindre tilbøjelige til at søge hjælp, hvilket man i sundhedsfaglige kredse kalder ”diseases of despair” (Brignone et al., 2020). Også i Danmark begår flere mænd end kvinder selvmord, og mænd lever i gennemsnit fire år kortere end kvinder (KVINFO, 2019). Mænds trivsels- og identitetskrise har mange forskellige årsager, ikke mindst de fundamentale ændringer, der er sket på arbejdsmarkedet de senere år, som har medvirket til en opløsning af tidligere maskuline fællesskaber centreret om håndværk, forening eller faglig stolthed (Walkerdine & Jimenez, 2012; Morgan, 2005). Den omfattende empiri, der dokumenterer mænds trivselsproblemer, er dog ikke ensbetydende med, at ”maskuliniteten er i krise”, eller at vi skal tilbage til tidligere tider, hvor mænd havde en mere fast defineret plads som primære forsørgere i familien. Men mænds trivselsproblemer peger unægteligt på, at en samtale er nødt til at finde sted, hvor mænd diskuterer eksistentiel mening og værdi i en forandret verden. Behovet for denne samtale er måske en af grundene til, at litteraturen har kastet sig over netop maskulinitet som tema.

Samtidslitteraturen er en af de kulturelle arenaer, hvor forhandlingen af maskulinitetsidentiteter finder sted. Men som arena er litteraturen også en særlig størrelse med sine egne dynamikker og spilleregler. Som litteraturforsker med blik for sociale spørgsmål, må man være opmærksom på de dynamikker, der præger litteraturen som felt, og som naturligt nok influerer, hvad forfattere interesserer sig for og skriver om. Med *det litterære felt* menes ikke blot værkernes autonome udsagn, men også de mere litteratursociologiske omstændigheder, der rammesætter kønnenes engagement med skønlitteratur. Det litterære felt er en term hentet fra kultursociologien og beskriver det sæt af stiltiende regler, vilkår og koder, der former bl.a. forbrug, udgivelse, kritik og kanonisering af litteratur. Litteraturens felt er forbundet til det samfund, det befinder sig i, men har også sine egne delvist separate logikker og dynamikker. Man kan fx godt forestille sig et patriarkalsk samfund, hvor mænd sidder på de magtfulde topposter i samfundet, men hvor litteraturen ikke dermed automatisk domineres af mænd.

Om kønsdynamikkerne i det litterære felt kan man kort fortalt sige, at litteraturen de senere år er blevet en mere *kønnet* størrelse. Statistik peger på, at det i stigende grad er kvinder,

der læser skønlitteratur, imens mænd foretrækker faglitteratur, biografier, selvhjælpsbøger og lignende.⁷ Ifølge bibliotekernes statistik er næsten 70 % af alle lånere kvinder. Ser man på statistik for de emner, der lånes (det såkaldte DK5-indeks), foretrækker mænd i særlig grad bøger listet under ”Sport”, imens kvinder oftest låner bøger under rubrikken ”*Teknik, Sygdom og sundhed, Erhverv, Hus og hjem*” (DSTAnalyse, 2023). De kønnede præferencer på bogmarkedet er da også blevet bemærket af litteraturens kommercielle agenter, som i stigende grad segmenterer deres forretning efter køn. Visse forlag udgiver fx næsten udelukkende bøger skrevet af det ene køn, og litterære værkers paratekster (forlags hjemmesider, bøgernes forsider, forfatterfotos, bagsidetekst osv.) målrettes ofte enten det ene eller andet køn. Statistik over salgstal peger desuden på, at genrepræferencer ofte knytter sig til køn, så bøger, der klart og tydeligt appellerer til enten den kvindelige eller den mandlige målgruppe, simpelthen sælger bedre. Sidste bogsæsons mest overraskende bestseller var fx Gry Jexens *Kvinde kend din historie*, en feministisk fagbog om glemte kvinder i den danske historie (Bogmarkedet, u.å.). Bogens succes skyldtes delvist forfatterens store følgerskare på sociale medier, og bogen startede da også som en række opslag på Instagram, et medie, der særligt bruges af kvinder. Blandt mændenes foretrukne bøger var Anders Matthesens *Livsstil er en livsstil*, en satirisk bog, der parodierer tidens selvhjælpsbøger, men som ikke desto mindre mimer den traditionelt maskuline selvhjælpsgenre.⁸ Der lader altså til at være relativt stor forskel på, hvad mænd og kvinder foretrækker at læse. En rapport fra 2023 slog fast at mænd, når de læser, overvejende læser mandlige forfattere, imens kvinder læser mandlige og kvindelige forfattere ligeligt (Ørmen, 2022).⁹ At mænd overvejende læser andre mænd har i lang tid været bredt kendt blandt litteraturforskere, men for første gang er vi begyndt at få konkrete tal på denne kønskløft.

Man kan endda gå så langt som at snakke om en decideret ulighed blandt kønnene, når det gælder adgang til og efterspørgsel af litteratur i Danmark. Statistik peger på, hvad man kunne kalde en læsekrise blandt en stor gruppe mænd i dag. Hvor næsten halvdelen af danske kvinder læser skønlitteratur ugentligt, er det kun hver fjerde af alle mænd, der læser lige så hyppigt (Ørmen). Ifølge Ørmens rapport læser en fjerdedel af alle mænd slet ikke, og sammenholder man med demografisk statistik for biblioteksbrug, er det tydeligt, at denne

---

⁷ Nedenstående tal stammer fra folkebibliotekernes statistik. Statistikken er upubliceret til bibliotekernes brug, men er blevet gjort tilgængelig for forskeren.

⁸ Data hentet fra bibliotekernes udlånsdata. Se også Saxo, 2022.

⁹ Tallene bygger på en spørgeskemaundersøgelse, som er besvaret af 2752 danskere.

gruppe ikke begrænser sig til dem på samfundets bund.¹⁰ Selvom socialklasse har en indflydelse på grupperes læsemønstre – særligt hvis man som mange danske studier definerer socialklasse ud fra uddannelsesniveau (se fx Olsen et al., 2021) – korrelerer socialklasse relativt dårligt med læselyst. En bedre variabel for forskellene i læselyst er køn – særligt hvis køn kobles med den branche og arbejdsstatus, manden har.¹¹ En relativt stor gruppe af danske mænd mellem 30 og 49, som er i job, læser fx ”sjældent” eller ”aldrig” skønlitteratur (Bogpanelet, 2022), hvilket måske skyldes, at de har for travlt med karrieren eller foretrækker andre underholdningsformer, når de skal slappe af.

Desuden skrives dansk litteratur for måske første gang primært af kvinder. Fra at være et traditionelt mandsdomineret fag består Dansk Forfatterforenings ordinære medlemmer nu af 61,74 % kvinder og 38,26 % mænd.¹² Denne overvægt af kvinder er størst blandt børnebogsforfattere og illustratører, hvor der i 2020 var 68,7 % kvinder og 30,3 % mænd. Kønsvridningen af litteraturen kan desuden spores i de mange rapporter, der laves, om børns læsning. Den seneste PIRLS-rapport, som generelt havde nogle ret nedslående konklusioner om børns læsekundskaber, viste en stabil ulighed i læselyst og -evner blandt drenge og piger (Fougat et al., 2023). Danske piger læser i gennemsnit langt bedre end danske drenge. Man skal selvfølgelig passe på med at bebrejde litteraturen for drenges dårlige læsefærdigheder, men man kan sige, at læselyst i en vis grad er afhængig af den tidlige kønssocialisering, som knytter sig til bøger, og som finder sted i familier og institutioner. Hvis læsning frames som en ”piget” aktivitet, vil drenge måske i mindre grad tiltrækkes af litteratur.

Også indenfor *måden*, der læses på, ser vi nogle kønnede tendenser på bogmarkedet. Mænd og kvinder læser ofte på forskellige tidspunkter af døgnet og med forskellige mål for øje. Det er særligt kvinder, der lytter til lydbøger, mens mange mænd foretrækker skærm-læsning eller traditionelle papirformater. Nye læseformer som lydbøger er altså medvirkende til at forstærke kønsvridningen af litteraturforbruget, da ”kvinderne er meget mere tilbøjelige til læse/lytte til litteratur i hverdagens daglige gøremål (32% af kvinderne overfor 18% af mændene)” (Ørmen, 2022). Ifølge bogplatformen Saxos årlige læseundersøgelse svarer 80 %

---

¹⁰ Nedenstående tal stammer fra folkebibliotekernes statistik. Statistikken er upubliceret til intern brug, men er blevet gjort tilgængelig for forskeren.

¹¹ Et af de store paradokser i læseforskningen er således, at læsning måske er blevet mere kønnet i takt med, at traditionelle kønsskel på arbejdsmarkedet har mistet dominans. Visse forskere snakker fx om en ”feminisering af arbejdet” eller en kønsnivellering af arbejdsmarkedet, så mænd og kvinder i stigende grad varetager de samme jobs. Janice Radway (2009) hævdede i 1980’erne, at læsning af romantisk litteratur blandt kvinder særligt afspejlede deres arbejde som husmødre. Der er god grund til at sætte spørgsmålstegn ved sammenhængen mellem kønnes arbejde og læsevaner i dag.

¹² Statistik udleveret af Dansk Forfatterforening. Også ift. de legater, der uddeles, har kvinderne indhentet mændene, både hvad gælder eksterne forfatterlegater og legater givet af Dansk Forfatterforening – hvilket er bemærkelsesværdigt, eftersom mandlige forfattere indtil for ganske nylig har domineret legatbevillingerne.

af deres kunder, at de foretrækker lydbøger, fordi de kan ”multitaske”, imens de lytter (Saxo) – og som bekendt er multitasking en traditionelt kvindelig dyd, som historisk har været forbundet med hus- og omsorgsarbejde. Den succesfulde lydbogsplatform Mofibo har da også Hella Joof som dansk talskvinde, og de fleste af Mofibos reklamer udspiller sig i hjemlige rammer, hvor Joof strikker, støvsuger eller køber ting på nettet – alt imens hun har en god bog i ørerne.

En del af forklaringen på senere års kønsvridning af litteraturen er altså i høj grad markedshensyn og kommercielle interessers forsøg på at appellere til en specifik læser. Med digitaliseringen og nye statistiske værktøjer er det blevet muligt for forlag, boghandlere og andre aktører at spore læsernes køn og litterære præferencer, så litteratur i hidtil uset grad kan skræddersyes til en forventet målgruppe. Den amerikanske litteraturforsker Mark McGurl udforsker en lignende udvikling i sin bog *Everything and Less* (2021), der handler om, hvordan Amazon og e-handel har påvirket skønlitteraturen: “fiction in the Age of Amazon is genre fiction, a highly gendered and age-differentiated genre system complexly structured by the poles of epic and romance and their characteristic modes of wish fulfillment” (2021, s. 51). I en tid, der præges af algoritmer og øjeblikkelig behovstilfredsstillelse ved et tryk på en knap, er litteratur ifølge McGurl i stigende grad blevet inddelt i kønskasser. Dette betyder at skønlitteratur ofte antages af forlag og markedsføres, fordi det appellerer til specifikke normative og generiske begær, som kønnene forventes at have.

De kønnede læsevaner knytter altså an til en større pointe om skønlitteraturens forandrede status i samfundet. Fra at orientere sig alment og universelt er litteraturen blevet mere segmenteret og målrettet specifikke målgrupper. Køn er blevet en af de vigtigste skillelinjer, som strukturerer det litterære marked og dermed også læsningen. En af de bedste måder at få succes på som forfatter er at appellere til en specifik læser – ofte gennem sit køn – skabe sig en fanbase og dernæst slå igennem på den store scene. Dette gælder også danske forfattere, som ofte forventes at performe deres kønsidentitet i forbindelse med, at de indtræder i rollen som forfatter. På denne måde kan man sige, at litteraturen som felt har udviklet sig i en mere kønnet retning. Samtidig kan man med nyere statistik in mente hævde, at mænd i stigende grad sakker bagud i forhold til kvinder, når det gælder læsning og engagement i skønlitteratur. Det er måske nogle af disse forhold, som har gjort, at litteraturen har fundet interesse i at diskutere maskuliniteten de senere år.

Artikler

Med dette særnummer ønsker vi at diskutere samtidslitteraturens ærinde med maskuliniteten. Hvordan kobler man en maskulin identitet med et engagement i skønlitteratur i 2023? Hvad kan litteraturen tilbyde mænd, der ikke føler sig hjemme i en traditionel maskulin identitet? Hvordan forholder ældrelyrikken sig til den krise – eller nye begyndelse – som mange mænd kastes ud i, når de bliver ældre? Og kan litteraturen hjælpe med at italesætte et nyt maskulinitetsideal, som tager kritikken fra #MeToo seriøst, men samtidig insisterer på en specifik maskulin erfaringsverden?

De tre artikler samlet i dette specialnummer rummer vidt forskellige perspektiver, men forenes i en interesse for litterære forhandlinger af det maskuline. I Jon Helt Haarder, Camilla Schwartz og Troels Obbekærs artikel ”Jeg anerkender ikke længere jeres maskulinitet: Mænd, vold, klasse og seksualitet i forbindelseslinjerne mellem 1970’erne og i dag” udforskes de mørke sider af den traditionelle maskulinitet. Artiklen kommer vidt omkring, men optegner et korpus af danske tekster, som forholder sig kritisk til patriarkalsk vold. I dansk litteratur har kritikken af den patriarkalske vold ofte været fremført af mandlige homoseksuelle forfattere, som fx Christian Kampmann, Glenn Bech, Christian Lodahl og Niels Frank, som ved hjælp af deres outsiderposition og konfronterende stil har afvist samfundets normative krav til deres maskulinitet. Artiklen diskuterer desuden, hvordan disse forfattere i deres afvisning af den symbolske og fysiske vold, hvorigennem den traditionelle maskulinitet patruljeres, afsøger nye forhold til natur, kærlighed og terapeutisk omsorg.

I artiklen ”Når mænd er sammen: Om identitet, fællesskaber og positiv maskulinitet” analyserer Mathies G. Aarhus, Lars Handesten og Johanne Gormsen Schmidt en række forsøg på at formulere en mere positiv maskulinitet. Ifølge forfatterne har samtidslitteraturens interesse for en manderolle i opbrud et slægtskab med 1970’ernes debatter og det problemfelt, der optegnes i Hans-Jørgen Nielsens maskulinitetsklassiker *Fodboldenglen* (1979). Artiklen argumenterer for, at det er gennem fællesskabets forpligtelse, at samtidsforfattere som Kristian Leth, Victor Boy Lindholm, Duncan Wiese og Geir Gulliksen finder håb. Ved at bryde med individualistiske maskulinitetsidealer udforsker samtidslitteraturen forskellige former for fællesskaber – venskabet, faderskabet, familien og patruljen – hvorigennem manden kan kultivere en meningsfuld og ansvarlig maskulinitet.

I Peter Simonsen og Anne-Marie Mais artikel ”’Når jeg bliver gammel’: Moden maskulinitet og god aldring i ny dansk ældrelyrik” kastes et kritisk blik på det aktivitetskrav, der hænger fast hos mange aldrende mænd, som har levet lange liv baseret på arbejde, handlekraft

og produktivitet. Alderdom tvinger mænd til at opleve deres egne kroppes skrøbelighed og kaster dermed den traditionelle maskulinitet, som benægter kropslig svaghed og forgængelighed, ud i en krise. Artiklen argumenterer for, at vores kultur mangler retningslinjer eller scripts for at være en aldrende mand. Nyere alderdomsdigtning – skrevet af bl.a. Jess Ørnsbo, Jørgen Leth og Peter Poulsen – beskriver tabet af kropslig autonomi via digte om prostatakræft, demens og det frygtede fysiske fald. Samtidig peger de også på den forundring, som alderdommen kan medføre, og som kan vise mænd nye sider af sig selv og verden.

Referencer

- Aarhus, M.G. (2018). Skammen og dens brødre: Arbejdsløshed, maskulinitet og classeskam. *K&K – Kultur og Klasse*, 46(125), 179-98.
- Bogmarkedet (u.å.). *Bestsellerlister*. Tilgået 5. september 2023 på <https://bogmarkedet.dk/category/bestsellerlister/>
- Bogpanelet (2022). *Bogen og litteraturens vilkår 2022*. Kulturministeriet. https://kum.dk/fileadmin/_kum/5_Publikationer/2022/Bogpanelets-Aarsrapport_2022_TG_01.pdf.
- Brignone, E., George, D.R., Sinoway, L., Katz, C., Sauder, C., Murray, A., Gladden, R., & Kraschnewski, J.L. (2020). Trends in the diagnosis of diseases of despair in the United States, 2009–2018: a retrospective cohort study. *BMJ Open*, 10(10), 1-11. <https://bmjopen.bmj.com/content/10/10/e037679>
- Connell, R.W. (2020). *Masculinities*. Routledge.
- Damm, S.J. (2022, 28. maj). Ser man på de nominerede til de største litteraturpriser, er det tydeligvis ikke kvinderne, der diskrimineres. *Berlingske*. <https://www.berlingske.dk/litteratur/ser-man-paa-de-nominerede-til-de-stoerste-litteraturpriser-er-det>
- DareGender (u.å.). Om os. Tilgået 5. september 2023 på <https://www.daregender.dk/om-os/>
- Deadline (2023, 26. juli). Kønskamp i Barbieland. Danmarks Radio.
- DSTAnalyse (2023). Hvem låner biblioteksmaterialer i Danmark? Dansk Statistik. <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetAnalyse.aspx?cid=50927>.
- Flere underskrivere (2022, 21. maj). 172 forfattere i opråb: Sexismen i dansk litteraturkritik har alvorlige konsekvenser. *Politiken* (debatindlæg). <https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art8774723/Sexismen-i-dansk-litteraturkritik-har-alvorlige-konsekvenser>.

- Forum for Mænds Sundhed (2023). Mange unge mænd er uden nære relationer. Vidensnotat. <https://sundmand.dk/site/wp-content/uploads/2023/05/Ny-undersoegelse-om-maends-trivsel-med-bilag.pdf>.
- Foug, S.S., Neubert, K., Kristensen, R.M., Gabrielsson, R.H., Molbæk, L., & Kjeldsen, C.C. (2023). *Danske elevs læsekompetence i 4. klasse: Resultater af PIRLS-undersøgelsen 2021*. Aarhus University Press.
- Groes, C. (2023). *Da MeToo ramte manden: Maskulinitet, magt og gensidig sex*. Gad.
- Heede, D. (2003). *Herman Bang: Mærkværdige løsninger: Toogfirs tableauer*. Syddansk Universitetsforlag.
- KVINFO (2019). Vi får at vide, at vi skal 'mande os op'. Men vi får ikke at vide, hvordan man kan 'mande sig op'. KVINFO. <https://kvinfo.dk/vi-faar-at-vide-at-vi-skal-mande-os-op-men-vi-faar-ikke-at-vide-hvordan-man-kan-mande-sig-op/>
- Lassen, I.M.S., Bizzoni, Y., Peura, T., Thomsen, M.R., & Nielbo, K.L. (2022, 17. juni). Reviewer Preferences and Gender Disparities in Aesthetic Judgments. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2206.08697>
- McGurl, M. (2021). *Everything and less: The novel in the age of Amazon*. Verso Books.
- Morgan, D. (2005). Class and Masculinity. *Handbook of Studies on Men & Masculinities* (s. 165-77). SAGE Publications, Inc.
- Olsen, L., Caspersen, S., Andersen, J.G., Andersen, L., & Ploug, N. (2021). *Rige børn leger bedst: et portræt af det danske klasesamfund*. Gyldendal.
- Petersen, M.N., & Hvidtfeldt, K. (2020). "The best men can be": New configurations of masculinity in the Gillette ad "We believe". *Kvinder, Køn & Forskning*, 29(1), 6-18.
- Radway, J.A. (2009). *Reading the romance: Women, patriarchy, and popular literature*. University of North Carolina Press.
- Rasmussen, S.R. (2022). "Den bedste udgave af dig selv": En kulturanalytisk undersøgelse af kosmetisk modificeret maskulinitet i to nationale kontekster [Ph.d.-afhandling, SDU]. Syddansk Universitet. Det Humanistiske Fakultet. <https://doi.org/10.21996/vm3y-z762>
- Reeves, R. (2022). *Of Boys and Men: Why the Modern Male Is Struggling, Why It Matters, and What to Do about It*. Brookings Institution Press.
- Saxo (2022). *Sådan læser danskerne – Saxos læseundersøgelse 2022*. Saxo. <https://www.saxo.com/dk/side/information/laeseundersoegelse-2022>
- Sandborg, L. (2022, 30. september). Tobias Rahim viser vejen mod et nyt maskulinitetsideal. *Information* (leder).

- Schwartz, C. (2021). Giftig maskulinitet, sprængt reparation og klasserejse: Om Carl Frode Tillers Begyndelser og Glenn Bechs Farskibet. *SPRING Tidsskrift for moderne dansk litteratur*, 2021(49), 120-136.
- Walkerdine, V., & Jimenez, L. (2012). *Gender, Work and Community After De-Industrialisation*. Palgrave Macmillan UK.
- Ørmen, J. (2022). *Læsning i forandring: Rapport om læsekulturer blandt voksne danskere i 2022*. Kulturministeriet. Bogpanelet. https://kum.dk/fileadmin/_kum/1_Nyheder_og_presse/2023/Rapport_Laesning-i-forandring_FEB_TG.pdf